

Glasilo „Slovenskega čebelarskega društva“

za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Fr. Rojina: Praktična navodila za julij. — Fr. Rojina: Kako daleč lete čebele na pašo? — Tom. Kurbus: Glavni tečaj na avstrijski čebelarski šoli na Dunaju. — Urednik: 46. potovalni zbor avstro-ogerskih-nemških čebelarjev v Bratislavu. — Fr. Rojina: Pravilo z izjemo. — Tom. Kurbus: Gnjloba. — Raznoterosti. — Listnica uredništva. — Naznanila.

Praktična navodila za julij.

(Fr. Rojina.)

Ob času žetve je splošno slaba paša, kev v tem času odcvete kostanj in malolistnata lipa (lipič), in le na visokih planinskih skošeninah je še dovolj najboljše bere; zato znosijo v takih krajih marsikateri čebelarji svoje čebele v goro, kar se včasih dobro izplača. Rôpov oče pomnijo še izza mladih let, ko jim je pravil star čebelar, da je takrat, ko so češnje zrele, pa do tja, ko prične druga detelja cvestí, najslabša paša; pa to niso nobene čenče“ so djali „ker to že sam petinštirideset let skušam“. Vsak količkaj skušen čebelar jim bo to tudi potrdil ter vedel, kaj je v takem času storiti, namreč dobro pitati, zlasti po zne roje in še posebno kake družice in trekovce, ki imajo mlade matice, katere komaj čakajo, da dobe kako prazno celico, kamor brž zaležejo jajček. Čebele so pri takih maticah res uboge reve, in dasi na vse pretege delajo, ne najdeš včasih, — če gre par dni zaporedoma dež, — v takem panju kapljice medu, vse gre sproti za zalego, in ako jim ne pride čebelar v pravem času na pomoč, je lakota z vsemi svojimi, za čebelno ljudstvo usodepolnimi nasledki, neizogibna. Pri zgodnjih rojih in izrojencih, ki so zgodaj porojili, je to seveda bolje, ker imajo zalogo, posebno letos, ko je vsako cvetje izredno dobro medilo, vsaj tu pri nas, kjer že zdaj čutimo v boljših panjih nekaj „peze“. Zato se Rôpov oče tudi vedno na smeh drže in

pravijo, da čez ! ne pomnijo tako dobre paše in tako „čebêvnih“ panjev. Še ob ajdovem cvetju ugodno vreme, pa bo letošnja letina res nekaj posebnega, kar vsem čebelarjem prav srčno želimo!

Trotova vojska se je vnela na vseh koncih in krajih, in ti ubogi mrtveci leže pred čebelnjakom vse navprek. Marsikomu je prijetno gledati, kako vlačijo po več čebel kakega sestradanega in upehanega trota semintja, a v resnici je trotovska usoda le žalostna, kajti lakote poginiti mora biti nekaj strašnega. Pomislimo le, koliko ljudi je po svetu, ki tudi v brezdelju in razkošju žive, in vendar za človeštvo niti toliko dobrega ne store, kot trotje v panju, pa vendar jim ne privoščimo, da bi lakote poguzali. Ti ubogi trotje pa še poginiti ne smejo v svoji rojstni hiši, sploh pod streho ne, in na večer in čez noč jih izrinejo pred žrela, da jih včasih kar po par sto nepremakljivo drug na drugim na skončnicah ždi, dokler drugi dan, ko jih solnce ogreje, blizo ali daleč od doma, od lakote oslabljeni ne popadajo in počasi poginejo. Pa vsaj čebele celo svojih rodnih sester ne pustè v panju umirati, in niti majčkeno kruljave ali kakorkoli bolne ne trpe med sabo, vse mora, zlepo ali zgrdo, vén, — pa četudi gre dež! Taka brezsrčnost na jedni strani, in zopet taka ljubezen do matice, na drugi strani! Čudno, res čudno!

V tem času ne bomo potrdili nobenih rojev več, in sicer zato, ker ni prave paše in bi bilo treba preveč pitati, mladice pa bi se prepozno izlegle, da bi mogle izkoristiti ajdovo pašo, ker od jajca pa da je čebela sposobna za nabiranje, se računa najmanj pet tednov. Tudi se mlade matice poznih rojev in izrojencev nerade oprašè, ker že ni več toliko trotov in morajo prevečkrat na prašenje izleteti, predno se oplemenitev posreči, zato pa tudi skušnja uči, da se pozne matice ali sploh ne oplemene ter ostanejo jalovke, oziroma trotovke, ali pa se vsled večkratnega izletavanja končno ponesrečijo in ne vrnejo. Toraj rojev zdaj ne več sprejemati, in če se le še primeri kak pozni roj, najsibo prvec ali devičnik, ga je treba nazaj djati, poprej pa izrojencu vse matičnjake izrezati, trotovski zalegi pa vrhe porezati, drugo kar ostane še v odprtih trotovskih celicah, pa bodo čebele same takoj iztrebile in iz panju znosile.

Onim čebelarjem pa, ki imajo še kaj posebno močnih jalovcev, in čebelarijo s premakljivim satovjem, priporočamo sledečo manipulacijo, katero tudi Gerstung zelo obraja in priporoča: Jalovcu, — pa to posebno povdarjamo, da mora biti močan, ki močno zaseda in pri katerem veliko čebel lenari in si preveč privoščijo „dolce far niénte“, — takemu jalovcu naj se odvzemo vsi z medom in z zalego napolnjeni sati, od prvega do zadnjega ter zamenjajo zaporedoma s satniki s praznim satom in satniki z umetno medsteno. V „gerstungovce“ n. pr. naj se dene pet izdelanih satov in pet medsten, tako da pride za vsak izdelan sat po jedna medstena. Čebele naj se raz polne sate, ki smo jih iz panja vzeli, do zadnje ometejo nazaj v panj med novo satovje, polni sati pa se porazdele med slabejše, katerim se na ta način izdatno pomaga ter se zjednačijo. To naj se zgodi tik pred ajdovo ali sploh glavno pašo. Videti je treba, kako táko na suho postavljeno ljudstvo potem dela. Zdaj je ni več čebele, ki bi „držala roke križem“, temveč se iz žrela

kar prekucujejo, tako hite po med, ali kakor pravi nam dobro znani čebelar in odbornik g. Gašper Bizjan iz Podutika, da „metlo vlečejo“. Taki panji postanejo čestokrat najtežji, pa tudi lahko, ker zalege nimajo vsaj v začetku nič in tudi pozneje malo, ker velika druhal, ki nima prav nobenega družega opravila, kot podnevi nabirati med, ponoči pa iztezati celice na medstelah, zalije vse nove celice sproti, da nima matica kam staviti zalege. Za pleme pač tak panj ni, ker nima za čez zimo dosti mladih čebel, a jalovec itak ni za pleme, pa zdaj je težji kot bi bil sicer in še slabejšim je pomagal do moči.

Julij je najboljši čas za premenjavo matic. Vsakdo, ki je le par let čebelar, vé, da se nekateri plemenjaki in njih potomci veliko bolje obnašajo in napredujejo kot drugi, kljub temu, da je vse jednako negoval, slabejšim še celo bolje stregel. Na Vačah sem imel čebele od sedmih, vsaksebi precej oddaljenih čebelarjev. Najbolje so mi uspevale iz Klenika, in to glede razmnožitve, kot tudi za med. Iz Volovnega dola so se sicer tudi dobro množile, a bile so vedno lahke, brez medu. To pa ne samo eno ali dve leti, temveč sem to opazoval skozi pet let; enim je teknilo, a druge niso imele blagoslova božjega pri hiši. Še zdaj imam ono sorto iz Klenika, vsaj tretjino izmed devetdesetih panjev, ki se pa izmed vseh spoznajo, samo potežkati jih je treba. Zatoraj mora gledati vsak čebelar, da pušča za pleme le take panje, ki so se mu vedno najbolje obnašali, in če goji matice, naj stori to vedno le od panjev, katere ima za najboljše. Kdor čebelari na romiče, temu je prava igrača najti in odvzeti panju matico, s katero ni zadovoljen ter mu dodati drugo. Seveda je to drugače pri naših navadnih panjih, in naj „Čebelar“ še tako zelo priporoča, slabe matice zamenjati z dobrimi, vem, da ga ne bo niti jednega čebelarja, ki bi odtrgal panju dno ter kadil in mučil čebele toliko časa, da bo našel matico. No pa to v resnici ni noben „špas“, in večkrat se zgodi, da je ves trud zamanj, in ne pride matica na pregled; v takem slučaju mora biti vsakdo nevoljen, posebno še, če se čebelam tako čebelarjevo početje preneumno zdi ter ga prav nazarensko opikajo. Napreden čebelar pa kar prav polagoma odpre pokrov, pregleda počasi sat za satom, in navihana bi morala biti matica, da bi se prikrla njegovim očem. Čez kakí dve do šest ur, odkar je odstranil matico, pridene potem novo, katero je od kakega kapital plemenjaka posebej, izgojil in kakoršnih mora vsak pravi čebelar imeti vedno nekaj v rezervi tudi za slučaj, če pride kak izrojenc ob matico. Predolgo se ne sme odlašati dati novo matico, kot rečeno, čez dve dobri uri, kajti pri iskanju stare matice so se čebele napile medu, site čebele pa niso hudobne, in ko pogreše matico, ga ne spravijo takoj nazaj v celice, temveč v svoji prvi žalosti za materjo samo jokajo, najprvo nekatere, potem pa po vsem panju, kot bi šel telegram po vsej državi. To šumenje, katero dolgo ne poneha, pozna vsak čebelar, čez kakih deset ur pa je vsa žalost pri kraju, in sicer zato, ker imajo mlado zalego v vseh stopnjah, in v omenjenem času začno že z razširjevanjem nekaterih čebelnih celic z mlado zalego, iz katere nameravajo izgojiti nove matice. Kadar imajo pa že matičnjake napihnjene, takrat ne sprejmo več matice, bodisi oprasene ali neoprasene, in čebelar mora spraviti vso svojo prebrisanost skupaj, da se mu posreči, jim jo vsiliti. Sicer

se bere, in to je tudi že „Čebelar“ nekoč poročal, da vsprejmo z medom namazano matico tudi če imajo že pokrite matičnjake, a jaz tega še nisem poskusil, vendar verjemimo, vsaj pravijo, da vsi ljudje vse vedó.

Izmed vseh stoterih načinov pridevanja matic, kateri so si več ali manj podobni, in katerih je že mnogo tudi našim čitateljem iz „Čebelarja“ znanih, naj omenim še jednega, katerega je pogruntal Amerikanec Doolittle, in ki se res imenitno obnese: Naredi se umetna matična celica, bodisi da se ovije košček gorkega umetnega sata okoli navadnega svinčnika ali primeroma toliko debelega okroglega cveka, ali pa se moker svinčnik ali taka palčica večkrat zaporedoma potunka v raztopljen vosek, in se potem sname votel vosek doli. Na enem koncu se potem taka voščena cev zapre in se naredi na zaprtem koncu nekatere luknjice, malo manjše kot navadna žveplenka, na drugem odprtem koncu pa se spusti v to umetno ozko celico matico in zdaj se še odprti konec zatisne. Tako zaprta matica se obesi med čebele, ki gotovo v prvem trenutku začudenja izbulijo oči nad tako skupaj zmašenim pucem, ko pa zapazijo, da se iz kake luknjice večkrat pokaže pravi pravcati matični rilček, tedaj pa menda mislijo, da je njih matiča, ki je tako nenadoma izginila, notri zaprta, in takoj jo začno nekatere pitati, druge pa hite odpirat to kraljice nedostojno ječo. V kratkem pokrijejo ves umetni puc, ker vsaka bi s svojimi kleščicami rada pripomogla k osvoboditvi — „pisane“ mamice, katere pa menda ne spoznajo, da je le mačeha, in če jo, jim je vendarle ljuba, vsaj ima ravno take oči, nasek, gobček in vso obleko, pa še celo gorša je, ker je mlajša. Kakšno veselje pa imajo z njo šele potem, ko se izkaže kot gospodinjo, da malo takih!

Kmalu bo tu čas za prepeljavanje čebel v ajdo. Komur le količkaj razmere dopuščajo, naj tega ne zamudi. Bohinci jih vozijo skoraj dvajset ur daleč, clo doli v Vodice, a neki prvak med kranjskimi čebelarji mi je ravno danes, ko to pišem, povedal, da ima samo tri ure po cesarski cesti do ajde, a jih ne prepeljava tja, ker je v njegovi okolici veliko resja. Res je resje dobra paša, a ajda je vendar kaj družega, in po mojih mislih bi bilo vendar dobro, parkrat postaviti nekaj močnih panjev za poskušnjo v ajdo, morebiti je tam tudi resje, in če to, bi se morala stvar imenitno obnesti, ker dopoldne bi brale ajdo, popoldne pa resje. Prepeljejo naj se pa čebele vedno par dni prej, predno se začne paša, da se čebele navadijo novega prostora in kraja. Marsikdo pusti najboljše panje doma, s slabimi pa roma, a je le nasprotno prav; najslabejše naj pusti doma in naj jim nekoliko pomaga s pitanjem, sicer ima z njimi samo stroške, ker le močni panji ivkoristijo dobro pašo in obilno poplačajo stroške.

Da ne bi kak častitljiv čebelar zavoljo predolgega članka zlovoljen odložil svojih očal, zamašim za danes tintnik ter Vas, dragi čebelarji, kakor se po stari slovenski navadi spodobi, še prav lepo pozdravljam.

Kako daleč lete čebele na pašo?

Fr. Rojina.

V francoskem čebelarskem listu „Apiculteur“ piše Weber sledeče: „Lansko leto sem prebival na otoku Lérius v sredozemskem morju. Ta otok je zelo majhen in skozi celo leto se ne vidi tu nobene čebelice, ker nima nihče niti jednega panju, a v juniju, ko cvete neka vrsta grmov, pridejo čebele v velikih množicah z dežele, od katere je otok na najbližni točki sedem kilometrov oddaljen. Ob tistem času cvete na otoku še brezštevno sladko dišečega cvetja, a za vse to cvetje se čebele ne zmenijo, temveč lete čeznj do najbolj oddaljenega pobočja, koder raste omenjeno grmovje.“

Splošno mnenje čebelarjev je, da nabirajo čebele med le v okrožju petih kilometrov. Vendar lahko iz prepričanja trdim, da čebele še veliko dalje lete, ako je v kakem kraju kaka posebno dobra paša. Na Vačah in v okolici ni kostanja, le redkokje stoji kak posamezen, za katerega slehernega sem vedel, ko sem s puško na rami oblazil vso okolico. Na Kresniškem vrhu pa, ki je precej višji kot leže Vače (521 m), je polno samega kostanja, da je vrh hriba ob kostanjevem cvetju z daleč videti rumen. Tudi vaške čebele je gnalo nepremagljivo hrepenenje do medu in neskončno fin vonj na Kresniški vrh, dasi vsakdo, ki pozna kraj, vé, da je z Vač na oni vrh več kot štiri ure hodá.

Seveda zračne daljave ni toliko, vendar pa gotovo več kot šest kilometrov. Pa če je bilo ugodno vreme, kako so letele! V par dneh je dišalo okoli čebelnjaka po kostanjevem medu, kot bi ga našle na bližnjem Slemšku, ne pa v taki daljavi, in večkrat so pričele celo satovje delati. Takrat sem se tudi prepričal, da čebele ne lete „za svetom“, kot mnogi čebelarji trdé, ker sicer bi morale leteti ob hribu navzdol, potem čez Savo globoko doli v dolini in potem ob hribu zopet navzgor, a izletavale so visoko v zrak in priletavale zopet iz visočine kot svinčena zrna, clo do avemarije.

Pred kakimi petnajstimi leti je v tukajšni okolici pobila toča, kakoršne tudi najstareji ljudje dotlej niso pomnili. Tam izza sv. Jošta je prihrumela, — tako so pravili Rôpov oče, — in še celo drevje je tako zelo oklestila, da ni bilo videti zelenja na njem. V vsej okolici ni bilo takrat niti jednega kostanjevega cveta, a takoj po sv. Petru in Pavlu so napravile čebele curek clo tja v loške hribe, kamor je gotovo več kot šest kilometrov zračne daljave.

Malo pred kostanjem se je tu zopet napravljaló k nevihti, in ko sva sedela z očetom pred čebelnjakom, so se spomnili na ono strašno „tovčo“, in so povedali, kar sem ravno omenil. Debele kaplje so naju pregnale pod streho, predno pa stečeva vsak v svojo stran, so djali oče: „Bog nas varuj treska in hudega vremena!“ — jaz pa: „Amen!“

Glavni tečaj na avstrijski čebelarski šoli na Dunaju

od 3. do 16. junija t. l.

Deloma radovednost, deloma želje po popolnejši izobrazbi gnale so me na Dunaj. Posrečilo se mi je, da sem bil sprejet. Iz Kranjske oglasilo se je neki 5 prošnjikov, sprejet je bil eden iz Kočevja, a ta je ostal doma.

Ravno prijetno ni, če se človek po tako dolgem odmoru zopet usede v šolsko klop, ako se mora potikati po gostilnah ter si s slabo in drago hrano tešiti glad. Vendar so bile vse te neprilike obilno poplačane. Nisem pričakoval, da bi ta šola toliko tehtne apistike ponujala.

Anatomijo predaval je znani pisatelj, naravoslovec, meščanski učitelj g. Arnhardt na Dunaju. Na preparatih smo z mikroskopom in z laterno magico spoznavali notranje in zunanje dele čebelinega telesa. Vrhu tega učil nas je tudi gospod Arnhardt pripravirati in raziskavati organizem čebele.

Postavna določila o čebeloreji predaval je dr. pl. Rada. Tvarine je tukaj malo, referat je trajal le 2 uri, vendar smo se seznanili z vsemi dotičnimi postavnimi naredbami.

Z ostalo tvarino delila sta se predsednik centralnega društva g. Muck in urednik „Bienen-Vater-ja“ g. Alfonsus. Prvi je z mirno in podrobno besedo razlagal, drugi pa s svojim zmiraj veselim tonom osigural slušatelje. Teoretična predavanja trajala so od 8. do $\frac{1}{2}$ 11. ure predpoldan in od 2. do 4. ure popoldan. Praktična dela vršila so se od $\frac{1}{2}$ 11. do 12. ure dopoldne in od 4. do 6., včasih do 7. ure zvečer.

Kurzistov bilo nas je 20. Bil je Tirolec, Korošec, 2 Predarlca, 2 nemška Čeha, 3 zgornji Avstrijci, 3 Štajarci, ostali pa nižji Avstrijci. Slovenec, oziroma Slovan, bil sem edini.

V soboto 15. junija predpoldan smo imeli sklep. Vadniški učitelj v Celovcu g. Mayer se je v krasnem govoru zahvalil našim učiteljem. Popoldan ob dveh začela se je skušnja. Bil sem uže ob $\frac{1}{2}$ 5ih gotov, dobil sem spričevalo ter jo popihal. Upam pa, da so tudi ostali prebili vsi izpit, kajti vsi smo bili več ali manj v čebeloreji izobraženi prišli.

Dunaj videl sem sicer že prej, vendar se mi je zdaj nudila prilika, si ogledati več špeciijelnih zanimivosti.

Konečno sem si že želel priti iz tega mestnega vrvenja in prahu ter zopet dihati čisti zrak naših zelenih gora.

Čebelarški pozdrav!

Tom. Kurbus.

46. potovalni zbor avstro-ogerskih-nemških čebelarjev v Vratislavu.

(Urednik.)

V poročilu lanskega potovalnega zbora avstrijskih, ogerskih in nemških čebelarjev v Celovcu se je omenilo, da bo letos jednako zborovanje v Vratislavu, in sicer zato, da se ga bo mogel tudi devetdesetletni dr. Dzierzon, starosta največjih čebelarjev udeležiti, ker je to — nekdanj slovansko mesto — blizu njegovega domovanja, in bi ne bil več v stanu potovati v Erfurt, kjer se je prvotno nameravalo zborovati. In ta zbor bo nekaj posebnega; to bo neka proslava starčka Dzierzona, ki je edini še živeči soustanovitelj teh zborovanj, ob jednom pa tudi obhajanje petdesetletnice čebelarškega delovanja slavnoznanega čebelarškega mojstra W. Güntherja, ki je bil skozi pol stoletja zvest prijatelj Dzierzonov. Pri tej priliki se bo ustanovil „Dzierzo-

neum“, historični čebelarški muzej, v katerem se bodo zbrale vse vrste panjev, kar se jih je pojavilo v dobi Dzierzonovega delovanja, vsi čebelarški učni pripomočki ter vse čebelarško slovstvo. Slavljencema se bodo izročili tudi častni darovi, katere zbira dr. Kühn v Rostocku (Meckl.). Predsedniki zbora so: za Avstrijo dr. pl. Beck, za Ogersko Izidor pl. Máday, za Nemčijo dr. Kühn, ki je ob enem prvi predsednik zborovanja.

Vspored:

V petek, 16. avgusta zvečer pozdrav gostov v „Schliesswerder-Etablissement.“ Koncert.

V soboto, 17. avgusta dopoldne. Osnovanje ocenjevalnega odbora. Popoldne zborovanje delegatov. Zvečer koncert.

V nedeljo, 18. avgusta dopoldne skupen obisk razstave. Ogledovanje zanimivosti mesta. Ogledovanje skupine vil „Kleinburg“. Zvečer koncert v „Schliesswerder“.

V ponedeljek, 19. avgusta dopoldne ob 8. uri pričetek predavanj. Izlet v Viljemovo пристanišče. Umetelni ogenj na vodi. Zvečer koncert.

V torek, 20. avgusta dopoldne ob 8. uri nadaljevanje predavanj. Skupni obed v „Schliesswerder-Etablissement“ in razdelitev daril. Zvečer koncert.

Od srede, 21. avgusta, do nedelje, 25. avgusta, izleti v gore i. t. d. Enodnevni izlet: a) v Trebnice, h grobu sv. Hedvike, b) na goro Copten, c) v Fürstenstein.

Dvodnevni izleti v grofovino Glatz.

Tridnevni izlet v Krkonoše.

Častna darila in subvencije:

Kr. državno ministerstvo 3000 M, mesto Vratislav 3000 M in častno darilo v vrednosti 500 M, poljedelska zbornica 1200 M in častno darilo v vrednosti 100 M ter dve srebrni in dve bronasti kolajni. Provincijalni deželni odbor 400 M, nemško centralno čebelarško društvo 600 M, šlezijško centralno čebelarško društvo 800 M, nemško centralno čebelarško društvo za Češko 25 K, c. kr. kmetijska družba v Solnogradu dve srebrni in dve bronasti kolajni, dr. Kühn srebrno in pozlačeno kupo, oba predsednika čebelarškega društva v Vratislavu pa po jedno častno darilo v vrednosti po 50 M.

Do zdaj naznanjena predavanja:

1.) Dr. Dzierzon: „Glavne točke moje velikokrat napadene, vendar nespremenljive teorije.“

2.) Dr. Dzierzon: „Glavna pravila moje in vsake druge racijonelne čebelarške prakse.“

3.) Dr. Dzierzon: „Kak pomen more imeti že večkrat omenjeno ljudsko čebelarstvo?“

4.) H. Gühler (Berlin): „V obrambo pravega čebelnega medu.“

5.) Lässig (Greiswald): „Zavarovanje pomorskih čebelarjev za dolžnosti, ki jih ima čebelar, če napravijo čebele kako škodo“

- 6.) Lichtenthäler (Herdorf): „Racijonelno prezimljenje čebel.“
- 7.) Wohlrab (Dunaj): „Opravilo malih in sestavljenih čebelnih oči.“
- 8.) Baron Bela Ambroczy (Temesvar): „Prednosti Dzierzonovega dvojaka.“
- 9.) Rabow (Benz) predavanja ni določil.
- 10.) Reinert (Barth): „Kako naj posamezni čebelarji, posebno pa čebelarska društva delujejo proti ponarejevanju medu in proti trgovini s takozvanim umetnim medom.“
- 11.) Hanisch (Vratislav): „Čebeloreja v Šleziji.“
- 12.) Scholz (Hartlieb) predavanja ni določil.
- 13.) Hans (Gnadenfrei): „Noriška čebela.“
- 14.) Schmidt (Schweinitz) predavanja ni določil.
- 15.) Freudenstein (Marburg [Nem.]): „Nevarnosti, ki nastanejo iz pravice, da sme imeti vsakdo že rabljene prazne panjove (tudi okužene) odprte.“

Denarna darila za razstavljavce:

- 1.) Za žive čebele na premakljivem in nepremakljivem delu . . . . . 900 M
  - 2.) Za panje, skladovnice in paviljone . . . . . 500 „
  - 3.) Za čebelarske priprave in orodja . . . . . 550 „
  - 4.) Za med v satju in v steklenicah . . . . . 1600 „
  - 5.) Za vosek, umetno satje in za izdelke iz medu in voska . . . . . 700 „
- Razven teh denarnih daril bo razdeljenih še mnogo častnih daril, kolajna in diplom — vse v vspodbudo tekmovanja.

Oglaševanje za razstavo.

Kdor hoče kaj razstaviti, naj se obrne pismeno na učitelja M. Hamsch-a, (Breslau XII., Linnéstrasse 7), kateri bo poslal polo, ki naj se mu natančno spoljneno v kratkem vrne. Njemu naj se prijavljajo tudi predavanja.

Upamo, da bo kranjskim razstavljavcem pri tej razstavi sijalo čistejše solnce, kot v Celovcu, kjer je imel ocenjevalni odbor menda meglo na očeh, da ni videl, ali vsaj prav razložil ni stvari, ki jih je razstavil nas veleza-sluzni gosp. Ambrožič, in je samo jeden čist žarek zadel gosp. Žnideršiča, kot smo že nekoč omenili.

Pravilo z izjemo.

(Fr. Rojina.)

Večini čebelarjev je znano, da nabira čebela pri enem izletu med ali cvetni prah ali oboje ob jednem vedno na cvetih ene vrste. Skarytka, učitelj čebeloreje, ki je spisal tudi neko prav dobro čebelarsko knjigo, pa pripoveduje: „Dne 26. aprila t. l. opazoval sem ob 10. uri dopoldne čebele pri nabiranju medu na malih mrtvih koprivah. Jedna imela je že precej rudeče obnožne, in to sem posebno natančno opazoval. Spremljal sem jo z očmi od cveta do cveta, kar vidim, da je sedla z mrtve koprive na zraven cvetočo veroniko ter tam tudi srkala med. Začuden jo opazujem še dalje in videl sem, da je še trikrat premenila cvete. Popoldne istega dne prepričal sem se

zopet, da čebele včasih vendarle zamenjavajo cvetove. Zmota od moje strani je popolnoma izključena, ker sem preveč natanko opazoval to posebnost.“

To izjemo opazil sem tudi jaz pred kakimi 7 leti prvič na Vačah, potem pa še večkrat tudi drugod. Na to natančno opazovanje pripravila pa me je dvobarvna obnožna nekaterih čebel. Zapazil sem namreč, da prinese, — sicer v dolgih presledkih, — kaka čebela belo in rudečo obnožno, in sicer spodaj belo in zgoraj rudečo, ali narobej, ali pa kar namešano. Na to čudno prikazen opozoril sem tudi gosp. Ilaš-a, sedaj c. kr. poštarja na Savi pri Litiji, jako bistrega čebelarja, s katerim sva takrat v enem čebelnjaku skupno čebelarila. Takrat sva mislila, da mora biti kaka posebna vrsta cvetic, ki daje tako obnožno, vendar se mi je tudi to neverjetno zdelo, ker nisem slišal ne preje ne pozneje o rastlinah z večbarvnim cvetnim prahom. Od takrat sem skušal zalotiti kako čebelo, kje vendar dobi tako obnožno, a to se mi ni posrečilo, pač pa sem pri tem opazovanju naletel na več čebel, ki so cvete zamenjavale, kar opazi lahko vsak, kdor jih natančno opazuje na paši takrat, kadar ne prevladuje kaka posebno dobra paša.

Kljub temu pa je pravilo in tudi ostane, da nabirajo čebele med in obnožuo toliko časa na isti vrsti cvetov, dokler jim nudijo le-ti kaj bére, in da se lotijo še-le potem druge vrste, ki bolj medi, ali pa ima več cvetnega prahu. Mislim pa, da čebela na jeden dan ne izbira večkrat raznih cvetov, ker izleti posamezna ob navadni paši samo kakih šestkrat na dan na pašo, vsaj tako sem nekoč bral. Ne vem pa, če je to zadnje res, a prepričal se bom nekoč na ta način, da bom potresel na vse zgodaj nekaj posamnih čebel z različnimi barvami, potem jih pa ves dan pazil in jim v protokol delal črte, kolikokrat bo prinesla rudeča, kolikokrat rumena itd. A to se bo zgodilo še-le takrat, ko bom imel dovolj časa, ko bom šel v — „penzjon“, če ne pojdem prej tja kjer ni muh in ne — čebel. R. i. p.!

Gnjiloba.

Ker bi se znala ta bolezen čebele tudi k nam pritihotapiti, pošljem te vrste „Slovenskemu čebelarju“, da je, ako bi nas katerega zadela ta nesreča, vsaj nekoliko pripravljen. To bolezen, ki je enaka človeški kugi in koleri, so Nemci v „Reichu“ z medom iz Amerike importirali, in ti se je imajo včasih hudo braniti, kajti ona izprazni čebelnjake večih krajin. Razni učenjaki preiskujejo to bolezen, a raztolmačili je še do danes niso.

Ona je ali lahka ali huda. V prvem slučaju lahko še rešimo svoja ljudstva, v drugem pa redkokedaj. Gnjiti začno ali črvički zalege, ali bube. Črvički poginejo, postanejo rumenkasti potem pa sivočrnkasta, začetkom še mehka, a potem trda tvarina, katero čebele še vendar odstranijo. Hujše je pa, če bolezen napade bube. Te se stegnejo, a z glavo na dno, postanejo rujave ter tako smrde, da se jih čebele ne lotijo. Pokrovi celic so vpadli in lukničavi, zalega redka.

To kužno bolezen zakrivijo glivice in sicer „bacillus alvei.“ Ta je zelo trdnega življenja; on prenaša 100—150° C toplote, njegovi praški pa še

večjo. V panj mu je pot uglajena, ako je zalega uže razhlajena, ali, ako čebele ne morejo vse zalege zasedati. Prenese se gnjiloba z medom, s panji, s sati. Tudi čebelar in orodja so prenašalci bacila. Med iz okuženega panja mora se najmanj 2 uri kuhati, da se bacil v njem umori. Čebele se okužijo na cvetih in vodenih koritcih. Dostikrat čebela zaide ter se k sosedam zmoti; te jo sprejmejo, ker pride polna, a če je iz okuženega panja, prinese kal boleznj saboj.

Da ne dobimo tega neljubega gosta v naše čebelnjake, pazimo, da so naša ljudstva močna in snažna. Posebno snažna morajo biti panjeva tla in orodja. Z medom gospodarimo, da nam ga za polaganje ne bo treba kupovati. Okuženi panji naj se izžgejo in s karbolinejem ali lizolom desinficirajo ter najmanj 2 leti ne rabijo.

Če se je pa gnjiloba uže naselila, potem se morajo bolna ljudstva osamiti, namreč prenesti v kraj, kjer ne pridejo z zdravimi čebelami v dotiko. Polaga se jim 6 kapljic karbolove kisline na 1/2 litra medu. Tudi lisol, tymol in salicylova kislina se meša na tak način kot zdravilo k medu. V novejšem času se je z dobrimi uspehi rabila zmleta kava. Potrosi se z žlico po tleh in v napadene celice; ona namreč posrka vlažnost. Užene se gnjiloba tudi z zdravim ajdovim medom, ker ima ta mnogo mravljinčne kisline. V dobri, posebno v ajdovi paši izgine ta bolezen sama, če ni že v višjem štadiju.

Če pa se vse to ne obnese, naj se čebele zmetejo na zdravo satovje ali naj se matica zamenja, in če tudi to ne pomaga, potem smo primorani seči po zadnjem radikalnem a žalostnem sredstvu, po — žveplu.

Tom. Kurbus.

Raznoterosti.

Lepilni vosek ali smola. Razen medu in voska dobivamo od čebel še lepilno smolo (propolis). Čebele je ne izdelujejo same, ampak jo nabirajo na popkih nekaterih dreves, kakor divji kostanj, vrba, topol in na svežem lubju jelovine ter jo prinašajo domov na nogah, kakor cvetni prah. Z njo lepijo v panju špranje, prilepljajo tudi satnike, dasi zadnje čebelarjem ni prav ljubo. Kadar topimo vosek v topli vodi, ostane lepilna smola na dnu, ker ni le težja kakor vosek, ki plava na vrhu, ampak tudi težja kakor voda. Umni čebelar ne zometuje lepilne smole, ampak jo spravlja, kadar jo strže od satnikov. Lepilno smolo zgreje v gorki vodi, naredi iz nje kroglice, ali pa jo zvalja v palčice. Ako denes kroglico lepilne smole na razbeljeno železo, ali na živo oglje, se razširi po sobi duh, kakršnega ne da nobena druga, še tako dragocena dišava. Paziti pa moraš, da ni med smolo voska, ki je vonju na kvar. Kadar hočeš krotiti čebele, in jih kadiš z gobo, trhlom, ali katerimkoli dimom, in se čebele ne zmenijo dosti zanj, prideni kroglico lepilne smole, in čebele beže pred tem dimom bolj, kakor pred vsakim drugim. Že dolgo ne kadim čebel z drugim, kakor z vrvice iz mehko spletene konopnine, katero sem sknhal najprej v raztopini svinčenega sladkorja 1:20, posušeno zopet namočil v raztopini dvojno kromovo kislega kalija 1:10, zopet posušeno pa

omočil z vinskim cvetom, v katerem sem raztopil lepilne smole. Taka vrvica tli zelo počasi, daje prav malo dima, razširja prijeten duh in takoj ukroti čebele. Tleči, kakih 10 *cm* dolgi konec položim v nizko ploščevinasto koritce ter imam tako vedno dim pri rokah.

Muhič.

Apiol. Apiol je zelenkasta tekočina, ki gori s komaj vidnim plamenom, kakor vinski cvet, in se rabi v pomirjenje razdraženih čebel, proti roparicam, za združitev različnih rojev in pri pridevanju matice. Rabil sem razredčenega z vodo v vseh teh slučajih, in bil z uspehom vedno zadovoljen. Mikalo me je vedeti, iz česa je apiol. Po dolgih preizkušnjah sem prišel do sledečega zaključka: apiol je vinski cvet, v katerem se je namakalo peteršiljevo seme. Odcejen se spravlja v temne steklenice, ker mu svetloba škoduje. Da so žuželke sploh proti peteršiljevemu semenu občutljive, vé marsikateri živinorejec, ki ga skuha na vodi in preganja govedi nadležni mrčes. Iz peteršiljevega semene se dobiva hlapno olje, kakor iz kumne in janeža, pa primeroma manj in je zato precej drago. Priredil sem si zmes iz 1 *g* peteršiljevega olja in 9 *g* vinskega cveta. Od te tekočine sem zmešal 1 kapljo z 10 *g*, ali 25 kapelj z $\frac{1}{4}$ *l* vode, s to zmesjo sem pršil čebele in dosegel iste uspehe, kakor s pravim apiolom. Prav tako dobre uspehe dosežem s thymolom, raztopljenim v vinskem cvetu. Thymol je ledenemu zrnju podobna rastlinska snov, ki ima poseben duh in se raztopi v vinskem cvetu lahko, v vodi, zlasti v mrzli, pa le malo. Raztopil sem ga torej najprej v vinskem cvetu, raztopino še-le zmešal z vodo, kakor je povedano o peteršiljevem olju.

Muhič.

Savolat. Čebelarji na Nemškem gledajo tudi na to, da dobe zgodnje roje. Ne krmijo samo z medom, kakor mi. Ko začne drevje cveteti, pridevajo krmi tudi rumenkaste, hudo dišče, na janež spominjajoče tekočine, katero imenujejo savolat ali salvolat. O uspehih krmljenja s savolatom nimam lastne izkušnje. Glede sestave mislim, da je savolat zmes iz 1 dela janeževega olja, 5 delov amonijaka in 24 delov vinskega cveta. Uporaba vinskega cveta za špekulativno krmljenje čebel tudi pri nas ni več nova, kajti že v „Slovenskem Čebelarju“ sem bral in tudi sicer čul o skoraj neverjetno zgodnjih rojih po uporabi konjaka, ki je slednjič tudi vinski cvet, četudi v drugi obliki. Znano je tudi, da čebele kaj čvrsto lete, če smo jim pokladali prejšnji večer starega, že nekoliko zavrelega medu, v katerem je tudi več ali manj vinskega cveta.

Muhič.

Razne vrste voska. — Avstrijski vosek je po kakovosti jako različen; vosek z Moravskega in Kamenega polja na Nižjeavstrijskem je najboljši, kot je sploh vsak vosek, kjer je ajdova paša; za tem je najboljši iz Češke, Moravske in Šlezije, bolj mehak pa je iz Galicije. Gališki vosek se zopet loči v zapadnogališki, ki ima močan duh po jelovi smoli, in v zapadnogališki ali bukovinski, ki je rudeče- in rujavorumen, lepega duha in precejšnje trdote. „Ill. Monatsblätter für Bienenzucht“, iz katerih je to posneto, ne omenjajo našega voska, najbrže zato, ker ga premalo pridelamo, da bi ga mogli izvažati, in ga toraj drugod ne poznajo, je pa gotovo tudi prve vrste, ker sejemo v mnogih krajih veliko ajde. Najboljši izmed vseh znanih vrst voska je turški, ki je tudi najdražji in živorudeče barve. Turškemu vosku je po dobroti in

vrednosti grški skoraj enak, naj si bo z dežele ali z mnogih otokov; posebno se ceni vosek z gore Hymettos, iz Epira, Cephalonije in Aegine. Na Francoskem se prideljuje najboljši vosek v Bretanji in na jugu, slabejši pa v Burgundu in v Normandiji. Španski vosek je nekoliko slabejši kot francoski, ter se prodaja v hlebčkih po 1 do 1½ *kg*. Italija pridelava veliko in jako dobrega voska. Posebno se čišla vosek iz jutrovih dežel. Indijski vosek je sivorjav in ima malo duha; velike množine se ga pridelava na otokih Timor in Flores, od koder se prodaja na Kitajsko, kjer se ga tudi veliko pridelava, pa ves doma porabi. V Afriki da največ voska Egipt, Maroko in Berberija, a ne posebne vrednosti. Tudi vosek iz Senegala ni večje vrednosti, je temnorjavne barve in neprijetnega duha ter pride v trgovino v po 25 *kg* težkih ploščah ali v valjarjih. Guinejski vosek je trd in rumenemu ruskemu po kakovosti jednak. Amerikanski je temne barve in se težko běli, vosek iz Gadeloupe pa je črn in se ne da běliti.

Med, olje in vosek skupaj stajano je mazilo, katero priporoča zdravnik dr. Osiander za stare rane in pijavke (fistel).

Mazilo za opekline se naredi iz medu in lanenega olja. Stahl pa priporoča zoper opekline surovo maslo in rumen vosek v enakih delih skupaj stajano. Prvo kot drugo je čisto priprost pripomoček, ki bi utegnil komu v nesreči pomagati, ali pa se more za prvo pomoč komu drugemu svetovati.

Med za bolnike. Medena voda je za bolnike, ki imajo vročino, zelo pokrepčevalna. Vsakemu bolniku pa, ki ima slab želodec, je priporočati sveže jajce zmešano z medom, kar je zelo redilno, lahko prebavljivo in pomaga proti zaprtju; to uživajo tudi bolni otroci radi.

Listnica uredništva.

Gosp. M. Z. v Št. J.: Kako roje združevati, najdete v lanskem »Čebelarju«, na prvo in drugo vprašanje pa bodete dobili pojasnilo v praktičnih navodilih za prihodnji mesec in september. — Gosp. Fr. E. v M. na Z. (Koroško): O čemer ste pisali, je vse v redu. — Gosp. J. P. v P.: Če so matiĉnjaki pravilne velikosti in že pokriti, je vse v redu; kadar so nastavile matiĉnjake, mora biti v panju tudi pokrita trotovska zalega, in dozdeva se nam, da ste matici prav po nedolžnem umorili. — Zaostale dopise priobčimo prihodnjič.

1000 *kg* iztrčanega cvetličnega medu, odveztega pred košanjem evetjem; ima na prodaj Florijan Pušnik, posestnik in čebelar v Pristavi, pošta Planina (Montpreis) na Štajarskem. — Cena po dogovoru.

Čebelnjak z vsem potrebnim orodjem in 14 polnimi panji ima za 280 K na prodaj Fertinek, načelnik žel. postaje Sava pri Litiji.

Udnina (1 gld.) in reklamacije naj se blagoizvolijo pošiljati gospodu Avg. Puciharju, faktorju Blasnikove tiskarne v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slov. čebelarja“ Frančišku Rojini, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.